

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการ

ขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอร่องบัวขาว จังหวัดลำพูน

An application of the Buddhadhamma principles in welfare development for
disabled persons of Takienpom subdistrict administrative organization, Thung
Hua Chang district, Lamphun province.

พิมมาลา แก้วมาลา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

pim_kaewmala@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอร่องบัวขาว จังหวัดลำพูน 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอร่องบัวขาว จังหวัดลำพูน และ 3. เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอร่องบัวขาว จังหวัดลำพูน เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรคือ คนพิการในเขตตำบลตะเคียนปม จำนวน 350 คน เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 187 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (T-test) และค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอร่องบัวขาว จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอร่องบัวขาว จังหวัดลำพูน ในภาพรวมพบว่า ด้านลักษณะการอยู่อาศัยและด้านลักษณะความพิการ มีความคิดเห็นและความต้องการด้านการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอร่องบัวขาว จังหวัดลำพูน ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการ พบว่า การดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นไปตามหลักสังคหวัตถุธรรม ทั้งด้านทาน คือ

19-20 มีนาคม พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำรวจความต้องการและจัดสวัสดิการให้เหมาะสมตามความต้องการ ด้านปิยวาจา คือ การพูดจาที่ไพเราะ จริงใจ ด้านอัตถจริยา คือ จัดสวัสดิการอย่างทั่วถึงและรวดเร็วแก่คนพิการ และด้านสมานัตตา คือ ให้ความช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การประยุกต์, หลักพุทธธรรม, สวัสดิการคนพิการ,

Abstract

This research study the objectives were: 1. to study the level of opinions on the welfare provision of the Takhianpom Subdistrict Administrative Organization. Thung Hua Chang District, Lamphun Province 2. to compare the opinions on the welfare provision of the disabled of the Takhianpom Subdistrict Administrative Organization. Thung Hua Chang District, Lamphun Province, and 3. to propose guidelines for applying Buddhist Dharma principles for the development of welfare for the disabled of Takhianpom Subdistrict Administrative Organization. Thung Hua Chang District, Lamphun Province. The population was 350 persons with disabilities in the Takhianpom Subdistrict. Data were collected from a sample of 187 samples. The tools used were questionnaires and interview forms. Statistics were used for frequency, percentage, mean, standard deviation, T-test and F-test. This research used quantitative research and qualitative research The results of the research were as follows: 1. The level of opinions about the welfare provision of the disabled of Takhian Khom Subdistrict Administrative Organization Thung Hua Chang District, Lamphun Province, overall, at a moderate level. 2 . The overall comparison of opinions on disability welfare of Takhianpom Subdistrict Administrative Organization, Thung Hua Chang District, Lamphun Province, showed that the aspects of living characteristics and disability characteristics were found. There are statistically significant differences in opinions and needs for disability welfare of TakianPom Subdistrict Administration, Thung Hua Chang District, Lamphun Province, statistically significant at 0.05. 3 . Approaches to the application of Buddhist principles for the

development of welfare for the disabled found that most of the operations were based on the principles of Savghahavatthu, including Generosity (or charity) is to explore the needs and tailor welfare according to the needs of Convincing speech, namely, eloquent speech, rendering service is to provide thorough and fast welfare to people with disabilities, and the quality treatment (or equality consisting in impartiality) is to provide continuous assistance.

Keywords : An Application, Buddhadhamma Principles, Disabled Persons

บทนำ

การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมคำว่าคุณภาพชีวิตที่ดีย่อมเป็นที่ปรารถนาของมนุษย์โดยทั่วไป ทั้งการรับบริการสาธารณะและสวัสดิการสังคมในด้านต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย จึงเป็นเรื่องที่ควรศึกษาและให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ดีอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เป็นปัจจัยหลักที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศในทุกกระดับ ประเทศชาติใด มีมนุษย์ที่พร้อมด้วยศักยภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ถือว่าประเทศนั้นเป็นประเทศที่พัฒนาและประสบผลสำเร็จ คนพิการจึงนับเป็นประชากรกลุ่มหนึ่งของสังคมที่เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาศักยภาพ ความสามารถของตนมาพัฒนาชุมชน สังคม และดำเนินชีวิตร่วมอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (เฉลิมขวัญ สิงห์วี, 2548)

“คนพิการ” ตามความหมายของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ คือ บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป โดยคนพิการนี้คือส่วนหนึ่งของสังคม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้ดีขึ้น จึงเป็นส่วนช่วยผลักดันประเทศไปสู่การพัฒนาอย่างแท้จริงและยั่งยืน ถึงแม้คนพิการจะเป็นมนุษย์ที่มีความบกพร่องในด้านหนึ่งด้านใดหรือหลายด้าน อย่างคนพิการที่เป็นคนพิการซ้ำซ้อนหลายประเภท แต่คนพิการก็ยังมีเกียรติ คุณค่า และศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์เทียบเท่ากับบุคคลอื่นโดยทั่วไป

จำนวนคนพิการที่เทียบกับจำนวนประชากรทั้งประเทศ เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2563 และมีแนวโน้มว่าจะยังเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่หากพิจารณาในด้านของคุณค่าความเท่าเทียมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แล้ว คนพิการก็คือประชากรกลุ่มหนึ่งที่สมควรได้รับเกียรติและโอกาสทางสังคม ในฐานะของมนุษย์เฉกเช่นเดียวกันกับมนุษย์ที่ไม่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เนื่องจากความบกพร่องที่เกิดขึ้นกับบุคคลนั้น มิได้ทำให้คุณค่าของความเป็นมนุษย์ลดลงไปแต่อย่างใด การช่วยเหลือคนพิการให้สามารถอยู่ในสังคมถือเป็นหน้าที่ของทุกคน องค์กรสหประชาชาติได้ตระหนักถึงปัญหาความพิการและการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการของคนพิการ

เขตพื้นที่ตำบลตะเคียนปม อำเภอร่องบัวขาว จังหวัดลำพูน มีจำนวนคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการและได้รับเบี้ยความพิการ ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2564 มีคนพิการจำนวน 350 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2564) จากการทำงานด้านการพัฒนาชุมชนและสวัสดิการ ทำให้เห็นถึงสภาพปัญหาของคนพิการในด้านต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เช่น สภาพที่อยู่อาศัยของคนพิการ ปัญหาการไม่ได้รับการจ้างงาน ส่วนในด้านสุขภาพจิตใจนั้น คนพิการบางส่วนมีความรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง รู้สึกเป็นภาระของครอบครัวและรู้สึกว่าตนเองเป็นคนพิการที่ไร้ค่า และเกิดภาวะซึมเศร้า นอกจากนี้ในด้านการรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ก็ยังไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกเท่าที่ควร ทำให้ในการติดต่อราชการต่าง ๆ ลำบาก ขาดความเข้าใจกันในการสื่อสาร

จากปัญหาในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับคนพิการนั้น จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันภาครัฐยังไม่มีมาตรการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังและทั่วถึง ยังพบปัญหาในการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ ที่ยังไม่ครอบคลุมถึงคนพิการทั้งหมดในประเทศไทย อย่างไรก็ตามนโยบายหรือสวัสดิการที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่คนพิการยังไม่มากพอที่จะช่วยบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของคนพิการ ดังนั้นการศึกษาถึงนโยบายสวัสดิการคนพิการที่ได้รับจากหน่วยงานภาครัฐว่ามีความเหมาะสมต่อคนพิการหรือสามารถแก้ไขปัญหาของคนพิการที่มีในปัจจุบันได้มากน้อยเพียงใด จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การจัดสวัสดิการหรือการพัฒนา นโยบายด้านสวัสดิการคนพิการมีความเหมาะสม ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการนำเอาหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการ คือหลักสังคหวัตถุธรรม หมายถึง หลักธรรมที่ใช้ในการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความรักสามัคคีและมีไมตรีที่ดีต่อกัน ประกอบด้วยหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1. ทาน คือ การให้ การแบ่งปัน การเสียสละ 2. ปิยวาจา คือ การพูดด้วยถ้อยคำไพเราะ จริงใจ ไม่หยาบคายและเป็นประโยชน์ 3. อัตถจริยา คือ การสงเคราะห์ในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น 4. สมานัตตตา คือ การกระทำอย่างสม่ำเสมอ รู้ตำแหน่งหน้าที่และปฏิบัติอย่างเหมาะสม ซึ่ง

จะช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปมสามารถพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการให้มีความเหมาะสม และเป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น(อง.นวก.(ไทย) 23/5/439-441)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม เพื่อเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน เพื่อที่คนพิการจะได้รับการบริการและได้รับสวัสดิการคนพิการที่ดีขึ้น หรืออย่างน้อยเพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับประโยชน์และสิทธิในด้านต่าง ๆ อย่างครอบคลุมและทั่วถึงมากยิ่งขึ้น และสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในสังคมได้ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน
3. เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ 5 ประเด็น ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) ให้กับกลุ่มคนพิการที่กำหนดไว้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

19-20 มีนาคม พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเลือกกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งห้วยช้าง จังหวัดลำพูน ที่เป็นคนพิการและมีบัตรประจำตัวคนพิการและผู้ดูแลคนพิการที่มีชื่ออยู่หลังบัตรประจำตัวคนพิการ ได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 187 คน และผู้ให้ข้อมูลหลักสำคัญ (key Informant) ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นสาระสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 10 รูป/คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) และการแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) รวบรวมเอกสาร ศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการคนพิการ
- 2) ขออนุญาตแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยผู้วิจัยทำหนังสือถึงหน่วยงานที่จะเก็บข้อมูลเพื่อขอความร่วมมือประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปชี้แจงรายละเอียดเบื้องต้นกับผู้บริหารในพื้นที่วิจัย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- 4) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนในเขตตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งห้วยช้าง จังหวัดลำพูน ที่เป็นคนพิการและมีบัตรประจำตัวคนพิการและผู้ดูแลคนพิการที่มีชื่ออยู่หลังบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน 187 คน และทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน ทั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) คือความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สถิติในการทดสอบสมมติฐาน คือค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

(One-Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีการหาผลต่าง
นัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ทำการ
วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique)

ผลการศึกษา

1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบล ตะเคียนปม อำเภอกู่หัวช้าง จังหวัดลำพูน

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการคน
พิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอกู่หัวช้าง จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ใน
เกณฑ์ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1) การศึกษาข้อมูลและข้อเท็จจริง ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง โดยด้านการ
ได้รับสวัสดิการอย่างดี และด้านมีการสอบถามข้อมูลตามความต้องการของคนพิการ อยู่ในเกณฑ์
ระดับมากตามลำดับ ส่วนด้านมีการอธิบายการจัดสวัสดิการจนเกิดความเข้าใจ ด้านการรักษา
ความลับของคนพิการ และด้านมีการเข้ามาสอบถามข้อมูลบ่อยๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง
ตามลำดับ

2) การวิเคราะห์ วินิจฉัย ประเมินปัญหา ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง โดยด้าน
มีการแยกการจัดสวัสดิการตามลักษณะของคนพิการ ด้านมีการพิจารณาติดตามความเคลื่อนไหวของ
ปัญหาคนพิการ ด้านมีการประเมินปัญหาส่วนตัวของคนพิการ ด้านมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของคน
พิการ และด้านมีความพึงพอใจต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ ทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง
ตามลำดับ

3) การวางแผนให้ความช่วยเหลือ ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง โดยด้านอธิบาย
แผนการให้ความช่วยเหลืออย่างละเอียดชัดเจน ด้านการช่วยเหลือตรงกับความต้องการตามแผน และ
ด้านมีการแจ้งแผนการให้ความช่วยเหลือให้ทราบล่วงหน้า อยู่ในเกณฑ์ระดับมากตามลำดับ ส่วนด้าน
มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนให้ความช่วยเหลือ และด้านมีการแผนการช่วยเหลือ
หลากหลายช่องทาง อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางตามลำดับ

4) การดำเนินการช่วยเหลือ ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง โดยด้านดำเนินการให้
ความช่วยเหลือตามลำดับความสำคัญของปัญหา อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ส่วนด้านมีการดำเนินการ

ช่วยเหลือด้วยความอดทน เต็มใจ เป็นมิตร ด้านมีการดำเนินการช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และมีประสิทธิภาพ ด้านดำเนินการช่วยเหลือด้วยความรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ และด้านการดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามแผนการให้ความช่วยเหลือที่ได้แจ้งให้ทราบ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางตามลำดับ

5) การติดตามประเมินผล ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง โดยด้านการติดตามสอบถามประสิทธิภาพและความพึงพอใจหลังจากการดำเนินการช่วยเหลือไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ส่วนด้านมีกิริยา วาจาที่สุภาพในขณะติดตาม สอบถามและประเมินผล ด้านการประเมินผลเป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ ด้านผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และด้านการลงพื้นที่ในการติดตามประเมินผลด้วยตนเอง อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน สรุปได้ดังนี้

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
1.	เพศ	ความคิดเห็นด้านการจัดสวัสดิการคนพิการ	-0.219	-	0.113	-	✓
2.	อายุ	ความคิดเห็นด้านการจัดสวัสดิการคนพิการ	-	1.267	0.285	-	✓
3.	ลักษณะความพิการ	ความคิดเห็นด้านการจัดสวัสดิการคนพิการ	-	2.659	0.034*	✓	-
4.	อาชีพ	ความคิดเห็นด้านการจัดสวัสดิการคนพิการ	-	0.174	0.841	-	✓

5.	รายได้ต่อเดือน	ความคิดเห็นด้านการจัดสวัสดิการคนพิการ	-	1.234	0.266	-	✓
6.	ลักษณะการอยู่อาศัย	ความคิดเห็นด้านการจัดสวัสดิการคนพิการ	-	5.133	0.007*	✓	-

3. แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

การวิเคราะห์เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย 2 ส่วนหลักดังนี้

1) การจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

(1) การจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน พบว่าในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ครอบคลุมเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการตามกฎหมายที่คนพิการควรได้รับ เช่น สวัสดิการเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพ ฤงยังชีพ เงินสงเคราะห์ เงินอุปการณ เงินกู้ยืม ประกอบอาชีพ ซ่อมแซมปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ การจ้างงานคนพิการในชุมชน และการให้บริการในรูปแบบของศูนย์บริการคนพิการ แต่การดำเนินงานด้านเอกสาร และขั้นตอนค่อนข้างยุ่งยากและมีความซ้ำซ้อน รวมทั้งขาดในส่วนของการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการเพิ่มเติมจากสวัสดิการที่ได้รับตามกฎหมาย

(2) กระบวนการในการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน พบว่าควรเป็นไปในรูปแบบหรือลักษณะที่มีการวางแผนการดำเนินงาน ทั้งในส่วนของการงบประมาณการดำเนินงาน งบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมในการจัดทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการที่ดีขึ้น งบประมาณเกี่ยวกับการจัดสรรจำนวนเจ้าหน้าที่ และการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้สามารถรองรับคนพิการได้ทั้งในส่วนของการภาษาที่ใช้สื่อสารและการติดตามดูแล ประสานงานกับคนพิการ การรวมกลุ่มหรือชมรมคนพิการ การเลือกประธานกลุ่มหรือชมรมเพื่อการติดต่อประสานงานกันอย่างทั่วถึง

(3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอกู่หว้าช้าง จังหวัดลำพูน พบว่าส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการเพิ่มบทบาทของคนพิการในชุมชนให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง การจ้างงาน และระบบการตรวจสอบการรับสวัสดิการของคนพิการอย่างทั่วถึงเท่าเทียม และการจัดหางบประมาณสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการเพิ่มขึ้น

2) การประยุกต์หลักสังคหวัตถุธรรมเพื่อการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอกู่หว้าช้าง จังหวัดลำพูน

การจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอกู่หว้าช้าง จังหวัดลำพูน พบว่าในปัจจุบันค่อนข้างเป็นไปตามหลักสังคหวัตถุธรรม ทั้งด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยและด้านสมานัตตตา

(1) การประยุกต์หลักสังคหวัตถุธรรม ด้านทาน เพื่อการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอกู่หว้าช้าง จังหวัดลำพูน พบว่า เป็นการตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของปัจจัย 4 ให้ทั่วถึงและครบถ้วนทุกคน และเป็นสิ่งที่คนพิการสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ดังนั้น วัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญต่อการดำรงชีพจึงเป็นสิ่งที่หน่วยงานสวัสดิการจำเป็นต้องจัดสรรให้แก่คนพิการ ขณะเดียวกัน ต้องให้ทานด้านความรู้ ให้ความใส่ใจและให้กำลังใจในการดำเนินชีวิตแก่คนพิการด้วย

(2) การประยุกต์หลักสังคหวัตถุธรรม ด้านปิยวาจา เพื่อการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอกู่หว้าช้าง จังหวัดลำพูน พบว่า ควรเป็นการพูดคุยในลักษณะของญาติมิตรพี่น้อง เหมือนลักษณะบุตรหลานคุยกับผู้ใหญ่ พูดซ้ำๆ ให้เข้าใจและให้ความเคารพผ่านการพูดจาที่ดี พูดด้วยวาจาไพเราะ ใช้น้ำเสียงที่สุภาพ อ่อนน้อม ให้เกียรติคนพิการ ขณะเดียวกัน ควรพูดเพื่อให้กำลังใจเพื่อการดำเนินชีวิตของคนพิการ

(3) การประยุกต์หลักสังคหวัตถุธรรม ด้านอัตถจริยา เพื่อการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอกู่หว้าช้าง จังหวัดลำพูน พบว่า เจ้าหน้าที่ควรมีความเสียสละและทุ่มเทแรงกาย แรงใจในการดูแลสวัสดิการให้แก่คนพิการอย่างทั่วถึง และรวดเร็ว ช่วยเหลือและช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ของคนพิการอย่างไม่มีข้อ

(4) การประยุกต์หลักสังคหวัตถุธรรม ด้านสมานัตตตา เพื่อการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอกู่หว้าช้าง จังหวัดลำพูน พบว่า ควรมีวิธีการให้ความ

ช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของการเก็บข้อมูล การติดตามและการประเมินผล การ
แก้ปัญหาให้กับคนพิการด้วยหลักการทำงานด้วยใจ ใส่ใจ และความเสียสละ

(5) ข้อเสนอแนะอื่นๆ มีดังนี้ การเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่เพื่อรองรับคนพิการ การจ้าง
งานคนพิการ การจัดตั้งกลุ่มหรืออาสาสมัคร หรือเครือข่าย เพื่อมาคอยดูแลคนพิการหรือประสานงาน
ระหว่างคนพิการกับเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ การปลูกฝังค่านิยมสังคมหวัดดูธรรมแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน
กับคนพิการ การจัดกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคนพิการ และคนพิการกับเจ้าหน้าที่ การจัดตั้ง
กองทุนเพื่อคนพิการ และการจัดทำโครงการหรือการสอนอาชีพให้กับคนพิการ เพื่อให้คนพิการมี
อาชีพและรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน

อภิปรายผล

1. จากระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบล
ตะเคียนปม อำเภอกู่หว้าง จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ซึ่งด้านการ
วางแผนให้ความช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด หมายความว่า การวางแผนการให้ความช่วยเหลือ คือ การ
นำปัญหาและความต้องการของประชาชนที่ได้วิเคราะห์แล้ว มาวางแผนการเพื่อการดำเนินการให้
ความช่วยเหลือ ว่าต้องช่วยเหลืออย่างไร ด้วยกระบวนการหรือวิธีการใด ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการ
จัดบริการสวัสดิการสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2555) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ
กระบวนการจัดสวัสดิการสังคม โดยสรุปได้ว่ากระบวนการจัดสวัสดิการสังคมนั้น เกี่ยวข้องกับการวางแผน
การให้ความช่วยเหลือเพื่อดำเนินการให้บรรลุถึงเป้าหมาย โดยใช้กระบวนการ เช่น การหาข้อมูล
การวิเคราะห์ข้อมูล การวางแผนการดำเนินการ และการดำเนินการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ

2. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วน
ตำบลตะเคียนปม อำเภอกู่หว้าง จังหวัดลำพูน พบว่า ลักษณะความพิการมีผลต่อการจัดสวัสดิการ
คนพิการ คือคนพิการที่มีลักษณะความพิการทางการจิตใจหรือพฤติกรรม ทางทางได้ยินหรือสื่อ
ความหมาย และทางทางเคลื่อนไหวหรือร่างกาย มีความคิดเห็นหรือความต้องการด้านการวิเคราะห์
วินิจฉัย ประเมินปัญหา มากกว่าคนพิการที่มีลักษณะความพิการทางการเรียนรู้ และทางออทิสติก
และคนพิการที่มีลักษณะความพิการทางการจิตใจหรือพฤติกรรม ทางทางได้ยินหรือสื่อความหมาย
ทางทางมองเห็น ทางสติปัญญา และทางทางเคลื่อนไหวหรือร่างกาย มีความคิดเห็นหรือความต้องการ
ด้านการดำเนินการช่วยเหลือมากกว่าคนพิการที่มีลักษณะความพิการทางการเรียนรู้ และทางออทิ

สถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ดร.ณิ ทิพย์ปลุก** (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบและกลไกในการจัดทำบริการสาธารณะและสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุและผู้พิการ กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าสวัสดิการสังคม แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบได้แก่ 1) ด้านสุขภาพอนามัย 2) ด้านความจำเป็นพื้นฐาน 3) ด้านสังคม 4) ด้านจิตใจ โดยการจัดทำบริการสาธารณะและสวัสดิการสังคมนั้น อาศัยกลไกหลัก 3 ข้อ คือ กลไกที่มีระบบราชการ (bureaucratic – base mechanism) กลไกของกลุ่มผลประโยชน์ (Interest group mechanism) และกลไกขององค์กรไม่แสวงหากำไร (non-profit organization mechanism) ขณะเดียวกัน และลักษณะการอยู่อาศัยของคนพิการส่งผลให้ความคิดเห็นและความต้องการด้านการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์กรบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดสุรินทร์ มีความแตกต่างกัน โดยคนพิการที่มีลักษณะการอยู่อาศัยกับครอบครัว มีความต้องการด้านการศึกษาข้อมูลและข้อเท็จจริงมากกว่าการอยู่อาศัยกับญาติ และการอยู่ตามลำพัง คนพิการที่อยู่อาศัยกับญาติ มีความต้องการด้านการวิเคราะห์ วินิจฉัย ประเมินปัญหามากกว่าคนพิการที่มีลักษณะการอาศัยอยู่กับครอบครัว และอยู่ตามลำพัง 3. คนพิการที่มีลักษณะการอยู่อาศัยกับญาติ มีความคิดเห็นหรือความต้องการด้านการวางแผนให้ความช่วยเหลือมากกว่าคนพิการที่มีลักษณะการอาศัยอยู่กับครอบครัว และอาศัยอยู่ตามลำพัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ขวัญฤทัย ไชยศรี** (2555) ทำการวิจัยเรื่องกระบวนการและปัจจัยเกื้อหนุนต่อการฟื้นฟูสภาพจิตใจของคนพิการ ผลการวิจัยพบว่าคนพิการแต่ละคนมีกระบวนการฟื้นฟูสภาพจิตใจที่เหมือนและแตกต่างกัน ทั้งด้านการลำดับลำดับของขั้นตอนหรือมีขั้นตอนมากหรือน้อย และยังมีขั้นตอนอื่นแทรกที่แตกต่างกัน บางครั้งก็อาจจะกลับมารู้สึกเหมือนขั้นตอนที่เคยผ่านมาแล้ว หากมีเหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนใจ และสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่ระบุว่า คุณภาพชีวิต เป็นความรู้สึกของการอยู่อย่างพอใจ ต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ของชีวิตที่มีส่วนสำคัญมากที่สุดของบุคคล

3. จากผลการวิเคราะห์แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์กรบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดสุรินทร์ พบว่า

1) การจัดสวัสดิการคนพิการขององค์กรบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดสุรินทร์

(1) การจัดสวัสดิการคนพิการขององค์กรบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การจัดสวัสดิการคนพิการขององค์กรบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอยางชุมน้อย

19-20 มีนาคม พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ครอบคลุมเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการตามกฎหมายที่คนพิการควรได้รับ เช่น สวัสดิการเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพ ฤกษ์ยังชีพ เงินสงเคราะห์ เงินอุปการณ เงินกู้ยืม ประกอบอาชีพ ซ่อมแซมปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ การจ้างงานคนพิการในชุมชน และการให้บริการในรูปแบบของศูนย์บริการคนพิการ แต่การดำเนินงานด้านเอกสาร และขั้นตอนค่อนข้างยุ่งยากและมีความซ้ำซ้อน รวมทั้งขาดในส่วนของการโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการเพิ่มเติมจากสวัสดิการที่ได้รับตามกฎหมาย

(2) กระบวนการในการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน พบว่า กระบวนการในการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ควรเป็นไปในรูปแบบหรือลักษณะที่มีการวางแผนการดำเนินงาน ทั้งในส่วนองงบประมาณการดำเนินงาน งบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมในการจัดทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการที่ดีขึ้น งบประมาณเกี่ยวกับการจัดสรรจำนวนเจ้าหน้าที่ และการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้สามารถรองรับคนพิการได้ทั้งในส่วนองภาษาที่ใช้สื่อสารและการติดตามดูแล ประสานงานกับคนพิการ การรวมกลุ่มหรือชมรมคนพิการ การเลือกประธานกลุ่มหรือชมรมเพื่อการติดต่อประสานงานกันอย่างทั่วถึง

(3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน พบว่า ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการเพิ่มบทบาทของคนพิการในชุมชนให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง การจ้างงาน และระบบการตรวจสอบการรับสวัสดิการของคนพิการอย่างทั่วถึงเท่าเทียม และการจัดหางบประมาณสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการเพิ่มขึ้น

2) การประยุกต์หลักสังคหวัดพุทธธรรมเพื่อการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

(1) การประยุกต์หลักสังคหวัดพุทธธรรม ด้านทาน เพื่อการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน พบว่า เป็นการตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของปัจจัย 4 และอาจเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญต่อการดำรงชีพ เป็นสิ่งที่คนพิการสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง หน่วยงานสวัสดิการจำเป็นต้องจัดสรรให้แก่คนพิการขณะเดียวกัน ต้องให้ทานด้านความรู้ ให้ความใส่ใจและให้กำลังใจในการดำเนินชีวิตแก่คนพิการ ซึ่ง

การให้ทานนี้ ควรมีกิจกรรมที่ทำให้เห็นเป็นเชิงประจักษ์ อาทิ การจัดกิจกรรมมอบในพิธีการสำคัญ
ของรัฐ หรือพิธีสำคัญของศาสนา และตามประเพณีของท้องถิ่น เช่น วันสงกรานต์ เป็นต้น ซึ่ง
สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ **ปรียาพร โพธิผล** (2561) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาวิถีการ
ดำเนินชีวิตตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของนักศึกษาปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียง
ปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า ด้านทานนั้น เป็นการให้ การเสียสละ โดยมีกิจกรรมการพัฒนาคือ
กิจกรรมร่วมพิธีถวายสังฆทานเป็นพระราชกุศล กิจกรรมการบริจาคเงินและสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัย
กิจกรรมตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง เป็นต้น

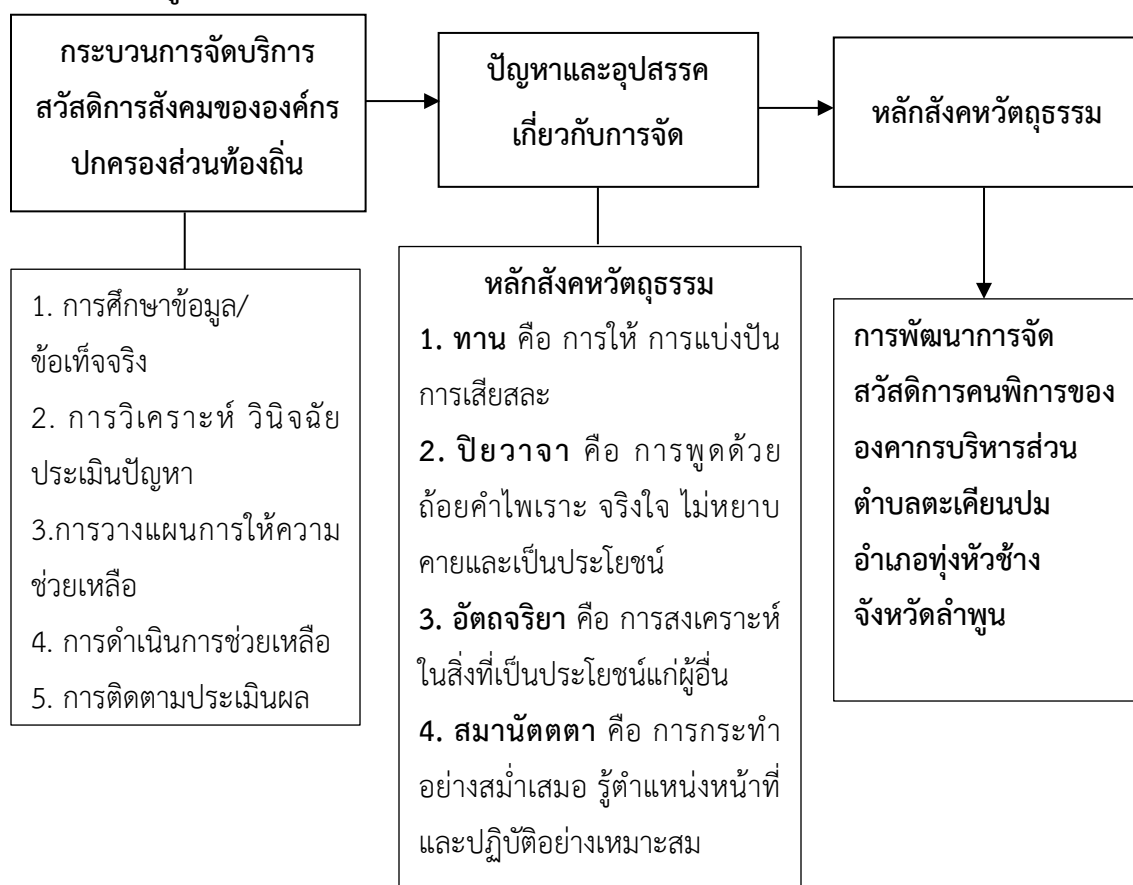
(2) การประยุกต์หลักสังคหวัตถุธรรม ด้านปิยวาจา เพื่อการจัดสวัสดิการคนพิการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน พบว่า ควรเป็นการพูดคุยใน
ลักษณะของญาติมิตรพี่น้อง เหมือนลักษณะบุตรหลานคุยกับผู้ใหญ่ พูดซ้ำๆ ให้เข้าใจและให้ความ
เคารพผ่านการพูดจาที่ดี พูดด้วยวาจาไพเราะ ใช้น้ำเสียงที่สุภาพ อ่อนน้อม ให้เกียรติคนพิการ
ขณะเดียวกัน ควรพูดเพื่อให้กำลังใจเพื่อการดำเนินชีวิตของคนพิการ อย่างไรก็ตาม ปิยวาจาที่ดีจึงควร
เป็นการพูดที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ **อณัญญา พงษ์ไพรัตน์** (2560) ที่ได้
ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 กับการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ โรงเรียน
อนุบาลหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ด้านปิยวาจา คือ การพูดจาด้วย
ถ้อยคำที่ไพเราะ พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับกาลเทศะ

(3) การประยุกต์หลักสังคหวัตถุธรรม ด้านอัตถจริยา เพื่อการจัดสวัสดิการคนพิการ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน พบว่า เจ้าหน้าที่ควรมีความ
เสียสละและทุ่มเทแรงกาย แรงใจในการดูแลสวัสดิการให้แก่คนพิการอย่างทั่วถึง และรวดเร็ว
ช่วยเหลือและช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ **พระครูสังฆรักษ์วัชรวิศ อุด
ตมสีโล (สมยงค์)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักสังคหวัตถุ 4” ผลการวิจัยพบว่า ด้านอัตถ
จริยา การช่วยเหลือผู้ประสบภัยยังขาดการเตรียมความพร้อม ทำให้การช่วยเหลือล่าช้า ไม่ทัน
เหตุการณ์ ควรมีแผนงาน และติดตามด้านการเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิด
เหตุการณ์

(4) การประยุกต์หลักสังคหวัตถุธรรม ด้านสมานัตตตา เพื่อการจัดสวัสดิการคนพิการ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน พบว่า ควรให้ความ

ช่วยเหลือแก่คนพิการอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง การแก้ปัญหาให้กับคนพิการด้วยหลักการทำงานด้วยใจ
ใสใจ และความเสียสละประโยชน์สุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้น เจ้าหน้าที่ควรปฏิบัติ
ตนเป็นแบบอย่างที่ดีเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ
เดือนนพัทธ์ แก้วภูบาล ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหัตถ
4 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดอุดรธานี” ผล
การศึกษาพบว่า ควรร่วมทุกข์-ร่วมสุข ร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน ควรปฏิบัติตน
เป็นแบบอย่างที่ดี เหมาะสมกับบทบาทของผู้ผู้นำ ควบคุมอารมณ์ตนเองและร่วมปฏิบัติงานต่าง ๆ
อย่างสม่ำเสมอ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน” สรุปได้ว่ากระบวนการจัดบริการสวัสดิการสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน) ประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาข้อมูล/ข้อเท็จจริง เช่น การสัมภาษณ์ สอบถาม การเยี่ยมบ้าน การระดมความคิดเห็น การศึกษางานเอกสาร ตลอดไปจนถึงการรวบรวมข้อมูลปัญหาและความต้องการของประชาชน

2. การวิเคราะห์ วินิจฉัย ประเมินปัญหา คือ การหาสาเหตุของปัญหา นำความต้องการของประชาชนมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ปัญหา รวมไปถึงหนทางในการแก้ไขปัญหา และการลำดับความสำคัญ

3. การวางแผนการให้ความช่วยเหลือ คือ การนำปัญหาและความต้องการของประชาชนที่ได้วิเคราะห์แล้ว มาวางแผนการเพื่อการดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ว่าต้องช่วยเหลืออย่างไร ด้วยกระบวนการหรือวิธีการใด

4. การดำเนินการช่วยเหลือ คือ การดำเนินการวางแผนการช่วยเหลือที่ได้กำหนดไว้ ตามขั้นตอนและวิธีการที่ได้กำหนดไว้แล้ว

5. การติดตามประเมินผล คือ การประเมินผลการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชน ว่าสามารถแก้ไข ป้องกัน ช่วยเหลือ ในสิ่งที่ปัญหาหรือเป็นความต้องการของประชาชนได้มากน้อยเพียง เป็นไปตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แต่แรกหรือไม่ วิเคราะห์แล้วสรุปข้อมูล เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาในครั้งต่อไป

ซึ่งการดำเนินการตามกระบวนการจัดบริการสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ทั้ง 5 ขั้นตอนต่างมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และการพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการ ซึ่งจากการใช้แบบสอบถามคนพิการ และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่าสามารถนำหรือประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม (สังคหัตถุธรรม) ทั้ง 4 ด้านมาเป็นหลักหรือแนวทางในการดำเนินงานตามกระบวนการจัดบริการสวัสดิการสังคม ทั้ง 5 ขั้นตอน เพื่อพัฒนาการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูนได้

สังคหัตถุธรรม 4 ด้านมีดังนี้

1. ทาน คือ การให้ การแบ่งปัน การเสียสละ
2. ปิยวาจา คือ การพูดด้วยถ้อยคำไพเราะ จริงใจ ไม่หยابคายและเป็นประโยชน์
3. อตถจริยา คือ การสงเคราะห์ในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
4. สมานัตตตา คือ การกระทำอย่างสม่ำเสมอ รู้ตำแหน่งหน้าที่และปฏิบัติอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
  - 1) นโยบายส่งเสริมงบประมาณเพื่อการจัดสวัสดิการ ตามหลักการดำรงชีวิตปัจจัย 4 และงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรม และ/หรือการส่งเสริมอาชีพแก่คนพิการ
  - 2) นโยบายเร่งด่วนเกี่ยวกับการกิจกรรมการปฏิบัติธรรมเพื่อเสริมสร้างกำลังใจให้กับผู้พิการ ให้มีแนวคิดทัศนคติทางบวก สามารถใช้ชีวิตบนพื้นฐานความพอเพียง และเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ได้
  - 3) นโยบายการจัดตั้งศูนย์หรืองานหน่วยให้บริการคนพิการในรูปแบบ One Stop Service เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการให้บริการแก่คนพิการ และช่วยลดขั้นตอนที่มีความล่าช้า เช่น การประสานงาน ภาษาที่ใช้ ความซ้ำซ้อนในการจัดทำเอกสาร เป็นต้น
2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ
  - 1) องค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งห้วยช้าง จังหวัดลำพูน ควรดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการคนพิการโดยยึดหลักสังคหัตถุธรรม อย่างเคร่งครัด และจริงจัง
  - 2) การเผยแพร่ความรู้ และการจัดอบรมอาสาสมัคร เพื่อรองรับเกี่ยวกับการดูแลผู้พิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเอง หรืออยู่ตามลำพังได้
3. ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป
  - 1) ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการประกอบอาชีพ ที่เหมาะสมกับคนพิการ เพื่อการพัฒนาอาชีพของคนพิการอย่างยั่งยืน
  - 2) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบ หรือกระบวนการ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ในการอำนวยความสะดวก หรือให้บริการด้านต่างๆ แก่คนพิการ

References

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. ระบบสารสนเทศการจัดการฐานข้อมูลเบี้ยยังชีพขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://welfare.dla.go.th/Login.action> [17 พ.ค.
2564]
- ขวัญฤทัย ไชยศรี. (2555). “กระบวนการและปัจจัยเกื้อหนุนต่อการฟื้นฟูสภาพจิตใจของคนพิการ”.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เฉลิมขวัญ สิงห์วี. (2548). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกายในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคน
พิการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”. วิทยานิพนธ์จิตวิทยาดุสิตบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดร.ณิ ทิพย์ปลุก. (2555). “รูปแบบและกลไกในการจัดหาบริการสาธารณะและสวัสดิการสังคมให้แก่
ผู้สูงอายุและผู้พิการ กรณีศึกษาเทศบาลเมือง เมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแมง จังหวัด
เชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เดือนนพธ์ แก้วภูบาล. (2561). “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 โรงเรียน
พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดอุดรธานี”.
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปรียาพร โพธิผล. (2561). “การพัฒนาวิธีการดำเนินชีวิตตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของนักศึกษาปริญญา
ตรี ของมหาวิทยาลัยภาครัฐในจังหวัดปทุมธานี”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา
พุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อณัญญา พงษ์ไพรัตน์. (2560). “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 กับการบริหารงานของเจ้าหน้าที่
ฝ่ายธุรการ โรงเรียนอนุบาลหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย”. วิทยานิพนธ์พุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.